

22. Redactioneel commentaar

Socratisch Café

Een van de beste manieren om een goed gesprek tot stand te brengen is schrijven. Als je schrijft focus je je aandacht, je weegt je woorden, je scherpt je taal, je maakt intensief gebruik van je verbeeldingskracht en je stijlgevoel. Die kwaliteiten draag je over op het gesprek over wat je hebt geschreven. Sommige mensen hebben angst om te schrijven. Maar je hoeft niet eerst uren te gaan zitten denken en worstelen om iets op papier te krijgen. Juist korte, losse schrijfoefeningen zijn heel vruchtbaar als voeding voor een gesprek. Het socratisch café leent zich uitstekend om deze afwisseling tussen 'zeggen en schrijven' tot stand te brengen.

Het redactionele commentaar is een publieke poging ('essay') van een groep redacteuren om een evenwichtig beeld, een uitgewogen perspectief te schetsen van een politieke of maatschappelijke kwestie. Daarover hebben zij tevoren met elkaar van gedachten gewisseld. Ze hebben de verschillende belangen in kaart gebracht, ze hebben verschillende invalshoeken naast elkaar gezet en maatstaven ter beoordeling geformuleerd. Vervolgens schrijven ze dat alles op, op een speciale manier. Niet vanuit eigenbelang, maar vanuit een algemeen belang. Niet op een verhitte, polemische toon, maar op een koele, argumentatieve toon. Niet om partij te kiezen maar om inzicht te verschaffen, essenties zichtbaar te maken, gebeurtenissen in een kader te zetten, zodat de grote lijnen en het grotere verhaal oplichten uit de verwarrende hoeveelheid details.

Stappen

1. Kies een thema dat je wilt onderzoeken.
2. Begin bijvoorbeeld door allemaal vijf woorden te bedenken die je aanstaan bij het thema, en vijf die je tegenstaan. Schrijf ze eerst op voor jezelf en wissel ze dan uit. Zijn er woorden die je van een ander zou willen overnemen?
3. Een andere losmaakoefening is: kun je naar aanleiding van het thema zogenaamde inslaande zinnen bedenken, een gevleugeld woord of een krachtig gezegde of een gekke uitspraak?
4. Ga dan nog eens met elkaar na wat de kwestie is waarover je wilt schrijven: wat zijn de feiten, hoe wil je die interpreteren, hoe moeten ze beoordeeld worden? Ga ook na wat het belang is van de kwestie, en welke andere interpretaties en beoordelingen mogelijk zijn. Waarover zijn jullie het eens, waarover niet?
5. Bedenk dan, alleen of gezamenlijk, wat de hoofdpunten zijn die in het commentaar aan de orde moeten komen. Wat is de hoofdlijn van het betoog? Wat is het grotere verhaal achter de kwestie?
6. In deelgroepen: Bedenk een kop. Bedenk beelden, metaforen, inslaande zinnen bij de redenering die je wilt volgen.
7. Schrijf een concepttekst: in ieder geval een titel en eerste alinea.
8. Plenair: lees deze teksten aan elkaar voor en bespreek de meest treffende wendingen. Ga na wat werkt, wat blijft hangen, wat zou uitgewerkt kunnen worden?

Tijd: twee tot drie uur. Aantal deelnemers: drie tot zes. Literatuur: Jos Kessels, Erik Boers, Pieter Mostert, Vrije ruimte, filosoferen in organisaties. Boom Amsterdam 2002, H. 4.